

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Negotiari

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

quod mutuans se tantum tempus? Negativè respondent DD. communiter. Et probat Molina de iust. tom. 2. tractat. 2. disp. 308. numero 8. quia ista privatio est beneficium meræ liberalitatis, unde mutuans non inducit super se obligationem aliquam, quæ perinde aliquo lucro compensari possit. Sed hæc ratio non placet, quia, ut advertit Salas de iuris, dub. 9. num. 12. revera mutuans manet obligatus ad non repetendam pecuniam infra tantum tempus. Igitur probatur primò conclusio à Lesio l. 2. c. 20. dub. 14. quia contraria sententia videtur nova. Secundo, quia non posse repetere pecuniam infra aliquod tempus est quid intrinsecum mutuo, alioquin non differret à precario.

Quamvis Sed his non obstantibus, affirmativam sententiam amplexi sunt Ledesma pr. 2. tract. 8. cap. 35. concl. 4. & Coelestinus comp. tract. 11. cap. 5. quæst. 2. Primò, quia omnis obligatio civilis est pretio æstimabilis. Secundò, quia tale onus indebitum non tenetur mutuans gratis subire. Tertio, quia aliquem artistam suo instrumento privati, est quid pretio æstimabile, ergo similiter privati suis pecuniis mercatorem, quæ sunt eius instrumentum. Quarto, quia id exigit bonum Reipublicæ. nam multi sunt, qui pecunia indigent, & mercatores nolunt mutuare gratis, ne se privent commoditate negotiandi per cambia, vel aliis modis, unde æquum est, ut mercatores de communi consensu constituent certa pretia carentiæ pecuniæ maiora, vel minora, habita ratione copiar, vel inopiæ pecuniæ, mercium, &c. Præsertim quòd cum hac privatione concurrat ut plurimum aliqua ratio iusta exigendi locum pro mutuo, ut periculum, lucrum cessans, damnum emergens, labor, & diligentia in parandis pecuniis, &c. Ad argumenta primæ sententiæ, responderi posset, opinionem non carere auctoritate, cum eam doceant præfati Doctores. Nec esse de ratione mutui, quod mutuans careat facultate petendi pecuniam ad certum, & determinatum tempus, sed ad aliquod

Summa Diana.

tempus in determinatum. Differre vero mutuum à precario, quòd in hoc non transfertur dominium, sicuti transfertur in mutuo. Ita illi. Sed an probabiliter, alii iudicent, par. 1. tr. 8. ref. 48. & p. 5. tr. 16. ref. 50.

17 Quæres hic. An liceat petenti De quodam mutuam pecuniam, respondere. No- contractus, lumus tibi mutuare pecuniam, sed dubium qui dicit tibi tantam pecuniam in mercibus summo tur, Stoc- pretio ad creditum? Respondeo. Vide V. co. Contractus, num. 5.

NECESSITAS.

Necessitas triplex est, extrema, *Necessitas* gravis, & communis. Extrema *quotuplex?* est, quando cui defunt necessaria natura: gravis, quando defunt necessaria statui; Communis eorum, qui mendicant, vel in conservando proprio statu aliquam inopiam patiuntur. Vide V. *Eleemosyna.* Vbi invenies quis, ex quibus bonis, & in quibus necessitatibus eleemosynam dare teneantur. Potest etiam pauper in extrema, vel gravi necessitate debita non solvere, & necessaria clam surripere. *Et qualiter sublevanda.* part. 11. tractat. 1. resolutione 13. Vide V. *Restituere, n. 37. & seqq. & Vide Pauper.* De necessitate Sacramentorum, vide sub singulis eorum nominibus, & reliqua in singulis materiis.

NEGOTIARI.

Negotiari est emere rem, & *Negotiari* eam sic manentem reven- *quid?* dere. Potest esse illicitum ex multis capitibus. Præsertim ratione personarum. Nam

Clericis in Sacris constitutis, & Religiosis negotiari per se prohibita *Et qualiter Clericis, ac Religiosis prohibita.* est in cap. consequens. dist. 88. ubi Gelasius ait: Clericis ab indignis quasi- ligiosis pro- abstinendum, & ab omni cuiuslibet negoti- hibitum. tationis ingenio cessandum, aut in quocum- que gradu sunt positi, mox à clericalibus offi-

M m m m

ciis

viis cogantur abstinere. Ex quibus verbis patet contra Caietanum, in summ. v. Clericus, Clericum, & Religiosum negotiantem peccare mortaliter. Nisi, ut advertit Cenedo *par. 1. collect. 37. numero 2.* semel aut iterum negotiaretur, nam tunc esset solum peccatum veniale ex levitate materiae. *par. 11. tract. 3. resol. 70.* Non tamen, si negotiaretur per alium, nam Clericis prohibitum solum est negotiari perse. Ita contra Megalam in 2. 2. libr. 2. cap. 5. quasi 5. num. 157. Lesius lib. 2. capite 2. dub. 1. numero 4. & Novissimè Vigiers tract. 5. cap. 5. dub. 2. numero 1. & *par. 1. tract. 8. resol. 72.* Et si non est constitutus in Sacris, quavis sit beneficiarius, alicui apud Molinam de iust. tom. 2. tract. 2. disp. 342. num. 2. concedunt negotiari posse perse ipsum & hoc quidem satis probabilem, quamvis Salas de emp. dub. 2. num. 5. & alii negent *par. 1. tract. 8. res. 73. & par. 7. tr. 10. res. 20.* Idem videtur dicendum de Novitiis, nondum sacris ordinibus initiatis; quos licet Dicastillus de iust. l. 2. tra. 9. disp. 5. dub. 5. n. 241. neget posse negotiari: tamen cum Hurtado de contr. disp. 2. diff. 17. contrarium omnino est tenendum, quia negotiatio per sacros Canones est interdicta Clericis in sacris constitutis, & Religiosis, sed Novitius absolute non est Religiosus, nec in odiosis venit sub nomine Religiosorum: ergo cui talis lex sit pœnalis, non comprehendit Novitios. *p. 7. tr. 10. res. 21.*

Clericus & Clericus autem negotiator non solum peccat mortaliter, sed amittit exemptionem gabellarum. Pro vere gabellat. quo tamen adverte primò, quod non statim, ac Clericus negotiatur, amittit exemptionem, sed requiritur, ut ter prius ab Episcopo admoneatur. Ita Lopez *par. 2. cap. 41.* & alii, cum quibus Pereira *par. 2. c. 24. n. 35.* contra Malderum in 2. 2. tr. 5. c. 6. dub. 9. & alios *par. 1. tr. 2. res. 47.* Post trinam *par. 3. tr. 1. res. 44. par. 4. tr. 1. res. 28.* Et hæc monitio debet esse omnino triplex, non enim sufficit vna pro tribus. Ita Quoad bo. Acugna in decret. *par. 1. dist. 88. cap. 2. nu. 6.* & patri. contra Angelum v. Clericus, num. 3. *par. 3. monialia. tract. 1. res. 44. §. Notandum.* Secundò,

quando Clericus negotiator ter admoneatur amittit exemptionem gabellarum, non illam amittit quoad bona Ecclesiastica, sed tantum quoad patrimonialia. Ita Comitulus lib. 1. quasi 53. n. 4. contra Layman lib. 4. tract. 9. c. 6. n. 9. *Ibid. §. Nota etiam.* Tertio, quando Clericus negotiator tenetur solvere gabellam, non potest pro eius solutione conveniri coram Iudice laico. Vide V. Gabella, num. 9. Quarto, non omnis venditio rerum propter lucrum Clericis est prohibita: quia non omnis talis venditio est negotiatio, sed ea solum, quam mercatura rerum præcedit in finem venditionis absque vlla melioratione probatus, est Clericos non posse emere lanam, ut pannum inde confectum vendant, *Pannus 10. 3. tractat. 16. disp. 4. punct. 13. §. 3.* & Molina, *res. cit.* Igitur si Clericus vendat vinum, triticum, oleum, & alia ex redditibus beneficii, aut bonis patrimonialibus provenientia, etiam si aliud asportet, ut carius vendat, non est proprie negotiator, ita Soula in Bull. Can. cap. 19. *conf. 1. num. 4.* & alii contra Grassum de effect. Cleric. *eff. 3. num. 138.* Qui non bene asportet, Clericum in tali asportatione teneri solvere Regaliam, quæ non est gabella, nam Regalia non est aliud, quam gabella portus, ut docet Montanus, *de in l. inter publica; §. fin. ff. de verb. signif. excusatur.* proventus ex portu inter fisci vectigalia numerantur. *par. 5. tract. 1. res. 27.* Quintò, Pereira *par. 2. cap. 24. num. 50.* multipliciter Clericos negotiantem excusat à solutione gabellarum? Et primò, si habeat tennes redditus, quibus familiam ægre alere possit. Secundò, si lucra negotiationis ex industria propria, rebus melioratis, vel immutatis sibi proveniant. Tertio, si maiorem partem bonorum negotiationis non exponat, vel si omnia, non tamen perse, sed per alium. Sed ex his aliquam ap probavimus, aliqua verò nimis laxa sunt. *par. 4. tractat. 1. resol. 17. §. Non doctissimam.*

¶ Petes hic, an liceat cum alterius pecunia in scio domino negotiari? Respondeo affirmativè, dummodo paratam

Sed non omnino venditio prohibetur Clericis.

Et ipsam negotiationem excens multipliciter excusatur.

*pfo nescit-
te, est illiciti-
sum.*

ram pecuniam habeat pro eo tempore, quo eam dominus requisiturus sit Nam lucrum negotiationis est fructus industriae; pecunia enim est de se infœcunda. Ita Beza *part. 1. cap. 42.* Igitur thesaurarii Principum, vel Civitatum, & servi possunt cum pecuniis dominorum quiescentibus negotiari. Sicut vendi potest alterius triticum eo tempore, quo carius valet, & requisitum, postea emi eiusdem quantitatis, & qualitatis, quamvis minori pretio. Et Molina *de iust. tom. 2. tractat. 2. disp. 402. numero 2.* docet, quod si dominus mittat famulum cum nummis aureis ad solvendum creditori, non curans in qua moneta solutio fiat, potest famulus nummos aureos cum argenteis commutare, & luctum ex tali cambio minuto proveniens retinere. *part. 1. tractat. 8. resolutione 32.* non possunt per alios negotiari ut principales *part. 9. tractat. 7. resolutione 09.*

*Negotiatio
quidam
dubia.*

5. Petes secundò: An hæc sit negotiatio prohibita? si pecunias, quas ex propriis redditibus, vel fructibus habes in alio regno, non possis ad te Romam, ubi illis indiges, afferre sine magno detrimento, & iactura, ex eo quod moneta Neapolitana v. g. minus Romæ valeat, quam Neapoli: & idè ne afferas pecunias Romæ minus utiles, facis ea pecunia emi Neapoli merces aliquas, quas Romæ vendere possis eodem pretio, & fortasse maiori. Distinguendum puto: Nam vel Neapoli pecunia illa æquivaleret Romæ in valore, ita ut non plus valeat Iulius Romanus, quam Neapolitanus; vel non æquivaleret. In primo casu licita erit negotiatio, in secundo non item, & hæc omnia docet Lugo *de iust. tom. 2. disp. 27. sect. 3. num. 33.* cui ego ut satis probabiliter loquenti adhæreo *part. 7. tractat. 10. resol. 21. ver. Sed hic.* Negotiatorum gestator, seu procurator alienorum, non tenetur de culpa, etiam levisima *part. 8. tractat. 7. resol. 35.*

*Procurator
alieno-
rum non
tenetur de
culpa.*

NOVITIATUS.

1. **N**ovitiatus debet durare per annum integram, continuam, computatum de momento ad momentum. Vide infra V. Professio, n. 7.
2. Novitiatus non interrumpitur, si morbi curandi causa, vel recreationis, & c. de Prælati licentia. Novitius in domum se transferat. Ita Zanardus p. 2. c. 6. Immo ad morbum curandum v. g. potest manere extra Monasterium per maiorem anni partem. Ita Sanch. *sum. to. 2. l. 5. c. 4. n. 28.* Et Azor. *to. 1. l. 12. c. 1. 78.* ita loquitur de Novitio, qui apud seculares extra Conventum toto probationis anno moratus est cum licentia. Idque procedit, etiam si licentia detur à superiore sine iusta causa p. 3. tr. 2. res. 84.
3. Si autem Novitius absque licentia Superioris claustra relinquat, & postea redeat, novitiatus interrumpitur, & non continuatur. Sed Lesius *lib. 2. cap. 4. dub. 7. num. 59.* in hoc patet dari paritatem materiæ, quam dicit esse paucorum dierum, quia continuitas Novitiatus requiritur ad experiendas Religionis austeritates, quas non minus experitur, qui paucos dies intermittit, & in fine anni postea supplet. Naldus verò V. Novitius, numero 4. determinat, egressum à Monasterio per tres, aut quatuor dies impedire moralem continuationem, qui proindè sentite videtur, vnius aut duorum dierum intermissionem non impedire. At Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 15. num. 6.* distinguit, & si novitius exeat habitu dimisso, & animo non revertendi, sufficere ad moralem interruptionem quodlibet temporis spatium: quia tunc censetur mutasse statum, & indiget nova receptione. Si verò exeat cum habitu, animo revertendi, non interrumpi, etiam si maneat per aliquot dies, nisi à Prælato dimittatur. Igitur secundum Suarez interruptio novitiatus procedit ab egressu Monasterii, qui in singulis Re-

*Novitia-
tus durare
debet per
annum ino-
tegrum.
Non inter-
rumpitur,
si cum Præ-
lati licen-
tia novi-
tius ma-
neat extra
claustra.
Etiam per
maorem
anni par-
tem.
Secus ve-
rò, si absq[ue]
licentia.
Nisi quod
aliqui in
hoc admittunt
parvita-
tem materiae.*

